

บทคัดย่อ

ชื่อเรื่อง : การมีส่วนร่วมของชาวบ้านในการอนุรักษ์ป่าชุมชนบ้านทุ่งยาว
อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน

ผู้วิจัย : นายสุรินทร์ สุริยวงศ์

ชื่อปริญญา : เทคโนโลยีการเกษตรมหาบัณฑิต (ส่งเสริมการเกษตร)

สาขาวิชาเอก : ส่งเสริมการเกษตร

ประธานกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ :

(รองศาสตราจารย์ ดร.นำชัย ทนผล)

24 / me / 2536

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา (1) ลักษณะส่วนบุคคล เศรษฐกิจ สังคมและจิตวิทยาของชาวบ้านทุ่งยาว (2) การมีส่วนร่วมของชาวบ้านทุ่งยาวในด้านการอนุรักษ์ป่าชุมชนและการใช้ประโยชน์จากป่าชุมชน (3) ปัญหาและอุปสรรคของชาวบ้านในการดำเนินงานป้องกันและอนุรักษ์ป่าไม้ ผู้ให้ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้คือเกษตรกรหัวหน้าครอบครัวที่อาศัยอยู่ในชุมชนบ้านทุ่งยาว ต.ศรีบัวบาน อ.เมือง จ.ลำพูน รวมทั้งสิ้นจำนวน 170 คน เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลคือ แบบสอบถามเพื่อการสัมภาษณ์ สำหรับข้อมูลได้ถูกนำมาวิเคราะห์ด้วยเครื่องไมโครคอมพิวเตอร์โดยใช้โปรแกรมสถิติสำเร็จรูปเพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์

ผลการวิจัยพบว่า ผู้ให้ข้อมูลมีอายุเฉลี่ย 49 ปี ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่เป็นเพศชายและได้สมรสแล้ว ด้านการศึกษาส่วนใหญ่จะจบชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

ลักษณะทางสังคม เศรษฐกิจและพฤติกรรมด้านข่าวสารของผู้ให้ข้อมูล พบว่า ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่มีรายได้เฉลี่ย 34,405 บาทต่อปี มีพื้นที่ทำการเกษตรเฉลี่ยครอบครัวละ 8 ไร่ มีสมาชิกในครัวเรือน เฉลี่ย 4 คนต่อครอบครัว มีจำนวนแรงงานที่ช่วยเหลืองานในไร่นาโดยเฉลี่ยครอบครัวละ 3 คน ผู้ให้ข้อมูลมีความสนใจรับข่าวสารทางด้านการเกษตรมากที่สุด สำหรับแหล่งของข่าวสาร ได้แก่ วิทยุ โทรทัศน์ และหนังสือพิมพ์

ทัศนคติของชาวบ้านทุ่งยาวที่มีต่อการอนุรักษ์ป่าชุมชนนั้น ผลการวิจัยพบว่า ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่มีทัศนคติในระดับที่ดีต่อการอนุรักษ์ป่าชุมชนโดยเข้าใจว่าป่าชุมชนมีความสำคัญต่อการดำรงชีวิตประจำวันของชาวบ้าน ป่าชุมชนเป็นศูนย์กลางของการผลิตที่มีชาวบ้านเป็นเจ้าของ เป็นผู้จัดการ มีประโยชน์ทั้งทางตรงและทางอ้อม

สำหรับการมีส่วนร่วมในกิจกรรมอนุรักษ์ป่าชุมชนของผู้ให้ข้อมูล พบว่าผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่ไม่มีส่วนร่วมในกิจกรรมอนุรักษ์ป่าชุมชน หากแต่จะเป็นการมอบให้เป็นหน้าที่ของคณะกรรมการหรือผู้นำหมู่บ้านในการพิจารณากิจกรรมต่าง ๆ ในการอนุรักษ์ป่าชุมชน แล้วนำมาแจ้งให้ที่ประชุมของชาวบ้านทราบและให้คำรับรอง

ในส่วนของการใช้ประโยชน์จากป่าชุมชนที่ชาวบ้านได้ร่วมกันรักษาไว้ พบว่า มีการใช้ประโยชน์จากป่าชุมชนในระดับที่น้อย นอกจากเป็นการเก็บหาอาหารเพื่อการบริโภคและนำไปจำหน่ายเป็นรายได้เสริมเท่านั้น เนื่องจาก ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่มีจุดประสงค์ในด้านการรักษาป่าชุมชนเพื่อให้เกิดความอุดมสมบูรณ์ของสภาพป่ามากกว่าจะคำนึงถึงการใช้ประโยชน์

ปัญหาและอุปสรรคของชาวบ้านในการดำเนินงานป้องกันและอนุรักษ์ป่าชุมชน พบว่า ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่ไม่มีปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานเพียงแต่ต้องการให้รัฐเอาใจใส่ และมีความจริงใจในเรื่องของป่าชุมชนมากกว่าที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน

ABSTRACT

Title : Villagers' Participation in Community Forest Conservation
in Ban Tungyao Amphur Muang, Changwat Lamphun, Thailand.

By : Surin Suriyawong

Degree : Master of Agricultural Technology (Agricultural Extension)

Major Field : Agricultural Extension

Chairman, Special Problem Advisory Board : *Numchai Thanupon*

(Associate Professor Dr. Numchai Thanupon)

24 Nov 1993

The objectives of this research were to study 1) personal, socio-economic, and psychological characteristics of Ban Tung-yao villagers ; 2) the villagers' participation in community forest conservation and utilization ; and 3) the villagers' problems in the procedures of forest protection and conservation. The respondents were 170 farmers who were family leaders in Ban Tung-yao, Tambon Sribuaban, Amphur Muang, Lamphun. The data were collected by means of structured interview and analyzed by micro computer, SPSS program.

The results showed that the respondents' average age was 49 years. Most of them were male, married, and had completed Grade 4 of primary education.

On average, the respondents had an annual income of 34,405 baht and agricultural land of 8 rai. The average number of household members was 4, but only 3 members could help in farming. Most of the respondents were most interested in obtaining agricultural information through radio, newspaper, and television.

Most of the respondents had a high level of attitudes towards community forest conservation. They realized the importance of the forests to their daily lives as the forests were centers of production and useful to them, both directly and indirectly.

As for their participation in activities concerning community forest conservation, most of the respondents did not join in the activities ; only the village committee and the village leaders took part and later informed the villagers.

Community forest utilization/was found to be at a low level. The forests were only used to provide food for consumption and to bring part of income to the villagers. The respondents' purpose of forest conservation was to keep them as fertile as possible, but not to make use of them.

Most of the respondents did not have any problem in the procedures of forest protection and conservation ; they only wanted the government to take care of the forests better than it does at present.